

Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 175/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 10/2026 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antaminen Suomessa

1 §

Eurooppalaisen esittämismääräyksen antamiseen toimivaltaiset viranomaiset

Eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä ja rikosoikeudellisten menettelyjen perusteella annettujen vapaudenmenetyksen käsittävien rangaistusten täytäntöönpanoa varten annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1543, jäljempänä *asetus*, 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti eurooppalaisen esittämismääräyksen voi antaa pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

tai Rajavartiolaitoksessa. Eurooppalaisen esittämismääräyksen vahvistaa tällöin syyttäjä. Myös tuomioistuin voi vahvistaa määräyksen.

Myös syyttäjä voi antaa 1 momentissa tarkoitetun eurooppalaisen esittämismääräyksen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti eurooppalaisen esittämismääräyksen voi antaa syyttäjä taikka muu pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa tai Rajavartiolaitoksessa. Eurooppalaisen esittämismääräyksen vahvistaa tällöin tuomioistuin.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetun eurooppalaisen esittämismääräyksen voivat antaa myös käräjäoikeus, hovioikeus ja korkein oikeus asetuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

2 §

Eurooppalaisen esittämismääräyksen antaminen

Eurooppalainen esittämismääräys voidaan asetuksen 5 artiklan mukaisesti antaa rikosasiassa, jonka käsittely kuuluu 1 §:ssä mainitun viranomaisen toimivaltaan.

Jos eurooppalaisen esittämismääräyksen antaminen edellyttää Suomessa vastaavissa olosuhteissa tuomioistuimen päätöstä, tällainen päätös on haettava määräyksen perusteeksi. Tällaisen päätöksen yhteydessä voidaan samalla myös tehdä 1 §:ssä tarkoitettu asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 2 kohdan b alakohdan mukainen vahvistaminen.

3 §

Eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antamiseen toimivaltaiset viranomaiset

Asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti Suomessa eurooppalaisen säilyttämismääräyksen voi antaa pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa ja Rajavartiolaitoksessa. Eurooppalaisen säilyttämismääräyksen vahvistaa tällöin syyttäjä. Myös tuomioistuin voi vahvistaa määräyksen.

Myös syyttäjä voi antaa 1 momentissa tarkoitetun eurooppalaisen säilyttämismääräyksen asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti.

4 §

Eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antaminen

Eurooppalainen säilyttämismääräys voidaan asetuksen 6 artiklan mukaisesti antaa rikosasiassa, jonka käsittely kuuluu 3 §:ssä mainitun viranomaisen toimivaltaan.

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

5 §

Käyttäjälle ilmoittaminen ja siitä poikkeaminen

Esittämismääräyksen antavan viranomaisen on tehtävä asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus käyttäjälle merkittävällä esitutkintapöytäkirjaan tiedot esitutkinnassa käytetystä esittämismääräyksestä tai muulla soveltuvalla tavalla, jollei kysymys ole esittämismääräyksestä, jonka käytöstä ei tarvitse muun säännöksen nojalla ilmoittaa.

Esittämismääräyksen antava viranomainen voi asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti viivyttää tai rajoittaa osittain käyttäjälle ilmoittamista tai jättää ilmoittamisen kokonaan tekemättä, jos se on rekisteröidyn oikeudet huomioon ottaen oikeasuhtaista ja välttämätöntä:

1) rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, selvittämiseksi tai rikoksiin liittyville syytetoimille tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle aiheutuvan haitan välttämiseksi;

2) viranomaisen virallisten tai laillisten tiedustelujen, tutkimusten tai menettelyjen turvaamiseksi;

3) yleisen turvallisuuden suojelemiseksi;

4) kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi; tai

5) muiden henkilöiden oikeuksien suojelemiseksi.

Esittämismääräyksen antaneen viranomaisen on asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoitettava esittämismääräystä koskevassa asiakirja-aineistossa syyt viivytykseen, osittaiseen rajoitukseen tai ilmoituksen tekemättä jättämiseen. Sen on lisäksi lisättävä eurooppalaisen esittämismääräyksen vahvistavaan todistukseen (*esittämismääräystodistus*) lyhyet perustelut viivyttämiselle, osittaiselle rajoittamiselle tai tekemättä jättämiselle.

Jos henkilölle ilmoittamista on viivästetty tai rajoitettu osittain, sovelletaan rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseen tietosuojavaltuutetun välityksellä henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) 29 §:ää. Oikeuksien käyttämistä koskeva pyyntö on esitettävä tietosuojavaltuutetulle taikka määräyksen antavalle viranomaiselle omakätisesti allekirjoitetulla asiakirjalla tai sitä vastaavalla varmennetulla tavalla tai henkilökohtaisesti määräyksen antaneen viranomaisen luona. Määräyksen antavalle viranomaiselle esitetty pyyntö on toimitettava viipymättä tietosuojavaltuutetulle.

Jos henkilölle ilmoittamista on rajoitettu 2 momentin mukaisesti vain osittain, määräyksen antavan viranomaisen tulee ilmoittaa henkilölle viipymättä tiedon esittämisestä muilta osin asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Jos asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käyttäjän henkilöllisyys ei ole tiedossa, kun käyttäjälle ilmoittamisen poikkeamisesta päätetään, eurooppalaisesta esittämismääräyksestä on ilmoitettava hänelle ilman aiheutonta viivytystä henkilöllisyyden selvittyä, jollei 2 momentista muuta johdu.

6 §

Käyttäjälle ilmoittamisen poikkeamisesta päättäminen

Edellä 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua viivyttämisestä tai rajoittamisesta päättää määräyksen antanut viranomainen. Tuomioistuimien päätetään 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksen

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

tekemättä jättämisestä määräyksen antaneen viranomaisen vaatimuksesta. Asian käsittelyssä ja ratkaisemisessa tuomioistuimessa noudatetaan soveltuvien osin, mitä pakkokeinolain (806/2011) 3 luvun 1, 3 ja 8 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa säädetään vangitsemisasiain käsittelystä.

Sen lisäksi mitä 5 §:ssä säädetään, viivyttämisestä, rajoittamisesta tai ilmoituksen tekemättä jättämisestä päätettäessä on lisäksi otettava huomioon asianosaisen oikeus puolustautua asianmukaisesti tai muuten asianmukaisesti valvoa oikeuttaan oikeudenkäynnissä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekemättä jättämisestä koskeva vaatimus on otettava viipymättä tuomioistuimessa käsiteltäväksi vaatimuksen tehneen tai hänen määräämänsä asiaan perehtyneen virkamiehen läsnä ollessa. Asia on ratkaistava kiireellisesti. Ilmoituksen tekemättä jättämisestä koskevassa käsittelyssä voidaan käyttää videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään. Asia voidaan ratkaista kuulematta henkilöä, jonka tietoja esittämismääräyksellä pyydetään.

Ilmoituksen viivytystä, rajoittamista tai tekemättä jättämisestä koskevassa asiassa annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätöksestä saa ilman määräaikaa kannella. Kantelu on käsiteltävä kiireellisesti.

7 §

Uudelleentarkastelumenettely ristiriitaisten velvoitteiden tapauksessa

Suomen ollessa määräyksen antanut valtio määräyksen antaneen viranomaisen on tarkasteltava uudelleen eurooppalaista esittämismääräystä asetuksen 17 artiklan mukaisesti. Jos määräyksen antanut viranomainen aikoo pitää voimassa esittämismääräyksen, sen on saatettava määräys syyteasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen uudelleentarkasteltavaksi. Jos esittämismääräys on edellyttänyt tuomioistuimen vahvistusta 1 §:n mukaisesti, myös määräyksen vahvistanut tuomioistuin on toimivaltainen tarkastelemaan määräystä uudelleen asetuksen 17 artiklan mukaisesti määräyksen antaneen viranomaisen pyynnöstä.

Eurooppalaisen esittämismääräyksen uudelleentarkastelussa 17 artiklan mukaisesti noudatetaan soveltuvien osin, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1, 3, 8 ja 10 §:ssä säädetään vangitsemisasiain käsittelystä. Uudelleentarkastelua koskeva asia on otettava tuomioistuimessa viipymättä käsiteltäväksi ja se on ratkaistava kiireellisesti. Asia voidaan ratkaista kansliassa ilman istutuskäsittelyä, jos tuomioistuin harkitsee sen soveliaaksi.

Syyttäjän on osallistuttava 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun uudelleentarkastelumenettelyä koskevaan käsittelyyn tuomioistuimessa sen varmistamiseksi, että asia tulee selvitettyksi tarkoituksenmukaisella tavalla, jollei tuomioistuin katso syyttäjän kuulemista asiassa tarpeettomaksi.

Asian käsittelyssä voidaan käyttää videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään.

Uudelleentarkastelussa annettuun tuomioistuimen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

8 §

Uudelleentarkastelua koskevan päätöksen kirjaaminen

Uudelleentarkastelusta vastuussa olevan tuomioistuimen tulee kirjata uudelleentarkastelua koskeva päätös.

9 §

Muutoksenhaku eurooppalaiseen esittämismääräykseen

Sen vaatimuksesta, jota syyttäjän antama tai vahvistama eurooppalainen esittämismääräys koskee, käräjäoikeuden on tutkittava, ovatko edellytykset esittämismääräyksen antamiselle olemassa. Vaatimuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1 §:ssä säädetään vangitsemisasiain käsittelystä. Vaatimus on tehtävä kirjallisesti 60 päivän kuluessa siitä, kun henkilön on katsottava saaneen tiedon esittämismääräyksestä. Asia voidaan ratkaista myös kansliassa ilman istutokäsittelyä, jos käräjäoikeus harkitsee sen soveliaaksi.

Käräjäoikeuden antamasta tai vahvistamasta tai hovioikeuden antamasta eurooppalaisesta esittämismääräyksestä tai 1 momentissa tarkoitettusta käräjäoikeuden päätöksestä saa kannella. Kantelu on tehtävä 60 päivän kuluessa siitä, kun henkilön on katsottava saaneen tiedon esittämismääräyksestä taikka mainitussa momentissa tarkoitettussa tilanteessa 60 päivän kuluessa käräjäoikeuden päätöksen antamisesta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa määräyksen antaneelle viranomaiselle sekä sen vahvistaneelle syyttäjälle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Tässä pykälässä tarkoitettu muutoksenhaku ei estä esittämismääräyksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa toisessa jäsenvaltiossa, jollei muutoksenhakuasiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää.

10 §

Eurooppalaisen esittämisen- ja säilyttämismääräyksen kieli ja kääntäminen

Eurooppalainen esittämismääräys ja eurooppalainen säilyttämismääräys on tehtävä asetuksen 7 artiklan mukaiselle vastaanottajalle jollakin sen ilmoittamalla kielellä tai muulla sen hyväksymällä kielellä taikka se on käännettävä jollekin näistä kielistä.

Määräyksen antava viranomainen huolehtii eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen kääntämisestä 1 momentissa tarkoitettulle kielelle. Määräyksen antava viranomainen huolehtii myös eurooppalaisen esittämismääräyksen kääntämisestä täytäntöönpanoviranomaiselle asetuksen 9 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

2 luku

Eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen tunnustaminen ja täytäntöönpano Suomessa

11 §

Esittämismääräystodistuksen täytäntöönpano

Asetuksen 8, 10 ja 12 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen on Helsingin käräjäoikeus. Asian käsittelemisessä ja ratkaisemisessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1 ja 8 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa säädetään vangitsemisasian käsittelystä.

Asetuksen 12 artiklan mukainen asia on otettava viipymättä tuomioistuimessa käsiteltäväksi ja se on ratkaistava kiireellisesti viimeistään 10 päivän kuluessa 8 artiklan mukaisen ilmoituksen vastaanottamisesta. Asia voidaan käsitellä myös kansliassa ilman istuntokäsittelyä. Asetuksen 10 artiklan 4 kohdan mukaisissa hätätilanteissa asia on ratkaistava viimeistään 96 tunnin kuluessa 8 artiklan mukaisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

Asiassa tehtävään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanoviranomaisen tulee asetuksen 10 artiklan 2 kohdan ja 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti päättää viivytyksettä, jos mitään kieltäytymisperustetta ei esitetä 12 artiklan mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen voi asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti asettaa ehdon, jonka mukaan määräyksen antaneen viranomaisen tulee noudattaa soveltuvin osin pakkokeinolain 7 luvun 3 §:n sekä 10 luvun 52 ja 55 §:n säännöksiä sekä 56 §:n säännöksiä siitä, missä tapauksissa ylimääräistä tietoa saa käyttää. Lisäksi täytäntöönpanoviranomaisen on asetettava muut toimenpiteen kohteena olevan henkilön oikeusturvan kannalta tarpeelliset ehdot.

12 §

Esittämismääräystodistuksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen kirjaaminen

Edellä 11 §:ssä tarkoitetussa asiassa tuomioistuimen tulee kirjata esittämismääräystodistuksen täytäntöönpanoa koskeva päätös.

13 §

Eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen täytäntöönpanoviranomainen

Asetuksen 10 artiklan 5 kohdassa, 11 artiklan 4 kohdassa sekä 16 ja 17 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen on poliisi.

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

14 §

Täytäntöönpanomenettely

Edellä 13 §:ssä tarkoitetun täytäntöönpanoviranomaisen on asetuksen 16 artiklan mukaisesti joko tunnustettava eurooppalainen esittämismääräys tai eurooppalainen säilyttämismääräys tai päättää olla tunnustamatta määräystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen voi saattaa päätöksen, jolla tunnustamisesta on kieltäydytty, syyttäjän vahvistettavaksi. Jos asetuksen 16 artiklan mukainen asia sisältää mainitun artiklan 4 kohdan f tai g alakohtaan taikka 5 kohdan e tai f alakohtaan liittyvää oikeudellista harkintaa, syyttäjä päättää tunnustamisesta tai siitä kieltäytymisestä 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanoviranomaisen esittelystä.

Jos asetuksen 16 artiklan mukainen asia kuuluu asetuksen 8 artiklan soveltamisalaan, Helsingin käräjäoikeus päättää tunnustamisesta tai siitä kieltäytymisestä 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanoviranomaisen vaatimuksesta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetut viranomaiset ovat toimivaltaisia kaikkien asetuksen mukaisten määräysten osalta, vaikka vastaavassa kansallisessa tapauksessa tietojen hankkiminen tai niiden säilyttäväksi määrääminen ei olisi Suomen lainsäädännön nojalla mahdollista.

Asian 3 momentin mukaisessa käsittelyssä ja ratkaisemisessa tuomioistuimessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1, 3 ja 8 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa säädetään vangitsemisasiain käsittelystä. Asia on otettava viipymättä tuomioistuimessa käsiteltäväksi. Asia on ratkaistava kiireellisesti ja viimeistään viiden työpäivän kuluttua määräyksen vastaanottamisesta, jos kyse on asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta päätöksestä. Asia on ratkaistava kiireellisesti, kun kyse on mainitun artiklan 6 kohdassa tarkoitetusta päätöksestä. Asia voidaan käsitellä myös kansliassa ilman istuntokäsittelyä.

Vaatimuksen esittäneelle täytäntöönpanoviranomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi 3 momentissa tarkoitetussa asiassa. Myös syyttäjän on osallistuttava 3 momentissa tarkoitetun asian käsittelyyn tuomioistuimessa sen varmistamiseksi, että asia tulee selvitettyksi tarkoituksenmukaisella tavalla, jollei tuomioistuin katso syyttäjän kuulemista asiassa tarpeettomaksi.

Asian käsittelyssä voidaan käyttää videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään.

Asiassa tehtävään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

15 §

Täytäntöönpanomenettelyä koskevan päätöksen kirjaaminen

Täytäntöönpanoviranomaisen tulee kirjata tunnustamista koskeva päätös.

16 §

Suomeen toimitettavan eurooppalaisen esittämisen- ja säilyttämismääräyksen kieli

Suomeen toimitettava esittämismääräystodistus ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen vahvistava todistus (*säilyttämismääräystodistus*) on tehtävä suomen, ruotsin tai englannin

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

kielellä taikka siihen on liitettävä käänнос jollekin näistä kielistä. Täytäntöönpanoviranomainen voi hyväksyä myös muulla kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä.

3 luku

Seuraamusmaksu

17 §

Seuraamuskollegio

Poliisihallituksen yhteydessä on seuraamuskollegio, jonka tehtävänä on seuraamusten määrääminen tämän lain nojalla. Seuraamuskollegion toimintaan ei sovelleta poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 4 §:n 4 momenttia.

Poliisihallitus nimeää seuraamuskollegioon kolme jäsentä, joista yhden kollegion puheenjohtajaksi. Jokaiselle jäsenelle nimetään varajäsen. Seuraamuskollegion toimikausi on viisi vuotta.

Seuraamuskollegion jäsenten ja varajäsenten tulee olla asetukseen ja sen sisältöön hyvin perehtyneitä kokeneita poliisihallinnon virkamiehiä. Seuraamuskollegion puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla myös tehtävän edellyttämä riittävä oikeudellinen asiantuntemus. Seuraamuskollegion jäsen toimii tehtävässään riippumattomasti ja puolueettomasti.

Seuraamuskollegion päätös tehdään esittelystä. Edellä 13 §:ssä tarkoitettu täytäntöönpanoviranomaisen toimivaltainen virkamies toimii esittelijänä.

Seuraamuskollegio on päätösvaltainen kolmijäsenisenä. Seuraamuskollegion läsnä olevista jäsenistä yhden on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Päätökseksi tulee se kanta, jota enemmistö on kannattanut.

Seuraamuskollegiolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta välttämättömät tiedot.

18 §

Seuraamusmaksu asetuksen velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä

Seuraamuskollegio voi määrätä seuraamusmaksun vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö asetuksen:

1) 10 artiklassa säädettyä tietojen säilyttämistä, toimittamista tai ilmoittamista koskevaa velvollisuutta esittämismääräystodistuksen täytäntöönpanossa;

2) 11 artiklassa säädettyä tietojen säilyttämisvelvollisuutta tai ilmoitusvelvollisuutta säilyttämismääräystodistuksen täytäntöönpanossa;

3) 13 artiklan 4 kohdassa säädettyjä velvollisuuksia esittämistä tai säilyttämismääräystodistuksen sekä esitetyn tai säilytetyn tiedon luottamuksellisuuden, salassapidon ja eheyden varmistamiseksi.

Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään kaksi prosenttia palveluntarjoajan edellisen tilikauden maailmanlaajuisesta vuotuisesta

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

kokonaisliikevaihdosta. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Seuraamusmaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa huomioon on otettava rikkomuksen tai laiminlyönnin luonne, vakavuus, toistuvuus ja kestoaika, rikkomuksen tai laiminlyönnin tahallisuus tai tuottamuksellisuus, palveluntarjoajan toiminnan laajuus ja luonne sekä palveluntarjoajan taloudelliset valmiudet.

19 §

Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen

Seuraamusmaksu jätetään määräämättä, jos:

1) vastaanottaja on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin 18 §:ssä tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut siitä viivytyksettä täytäntöönpanoviranomaiselle eikä rikkomus tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva;

2) veloitteen rikkomista tai laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä; tai

3) seuraamusmaksun määräämistä on muutoin kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetulla perusteella pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Seuraamusmaksua ei voida määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa. Seuraamusmaksua ei voida määrätä myöskään sille, jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio.

Seuraamusmaksua ei voida määrätä viranomaiselle.

20 §

Seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentuminen

Seuraamusmaksu jätetään määräämättä, jos sitä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

21 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

22 §

Muutoksenhaku seuraamusmaksuun

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

4 luku

Erinäiset säännökset

23 §

Salassapito, vaitiolovelvollisuus sekä tietojen käyttöä koskevat rajoitukset

Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen Suomeen toimittamaan eurooppalaiseen esittämismääräykseen tai eurooppalaiseen säilyttämismääräykseen ja niiden täytäntöönpanoon Suomessa sovelletaan, mitä Suomessa vastaavassa asiassa säädetään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta.

Suomen toimivaltaisen viranomaisen antaman eurooppalaisen esittämismääräyksen tai eurooppalaisen säilyttämismääräyksen käsittelyyn tuomioistuimessa sekä Suomen toimivaltaisen viranomaisen antaman eurooppalaisen esittämismääräyksen perusteella Suomeen toimitettuihin todisteisiin, asiakirjoihin ja tietoihin Suomessa sovelletaan, mitä Suomessa vastaavassa asiassa säädetään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, on noudatettava niitä ehtoja ja menettelyjä, jotka toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen on asettanut salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen käytön rajoituksista.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

nimettyjen toimipaikkojen nimeämistä ja laillisten edustajien nimittämistä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä sähköisten todisteiden keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Direktiivin täytäntöönpano

Nimettyjen toimipaikkojen nimeämistä ja laillisten edustajien nimittämistä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä sähköisten todisteiden keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1544,

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

jäljempänä *direktiivi*, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Keskusviranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto toimii direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna keskusviranomaisena. Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on varmistaa, että direktiiviä sovelletaan johdonmukaisella ja oikeasuhtaisella tavalla.

Liikenne- ja viestintävirastolla on tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada salassapitosäännösten estämättä välttämättömät tähän lakiin perustuvien velvoitteiden epäiltyyn rikkomiseen liittyvät tiedot, selvitykset ja asiakirjat palveluntarjoajalta. Palveluntarjoajan on luovutettava tiedot ilman aiheetonta viivytystä ja maksutta.

Liikenne- ja viestintävirasto toimii yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden keskusviranomaisten ja Euroopan komission kanssa. Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saadut tiedot Euroopan komissiolle ja toisen Euroopan unionin jäsenvaltion keskusviranomaiselle, jos se on direktiivin valvonnan kannalta välttämätöntä.

3 §

Nimetyt toimipaikat ja lailliset edustajat

Direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetun unionissa palveluja tarjoavan *palveluntarjoajan*, joka on sijoittautunut Suomeen, on nimettävä yksi tai useampi nimetty toimipaikka Euroopan unionin aluetta varten mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Jos palveluntarjoaja ei ole sijoittautunut Euroopan unioniin, mutta tarjoaa palveluitaan Suomessa, tällaisen palveluntarjoajan on nimitettävä yksi tai useampi laillinen edustaja Euroopan unionin aluetta varten direktiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Jos palveluntarjoaja on sijoittautunut sellaiseen jäsenvaltioon, joka ei ota osaa direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun oikeudelliseen välineeseen ja tarjoaa palveluita Suomessa, tällaisen palveluntarjoajan on nimitettävä yksi tai useampi laillinen edustaja Euroopan unionin aluetta varten mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetun nimetyt toimipaikan on oltava sijoittautunut johonkin sellaiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tai laillisen edustajan on asuttava jossakin sellaisessa jäsenvaltiossa, joissa palveluita tarjotaan ja joissa ne voivat olla täytäntöönpanomenettelyn kohteena. Valitun jäsenvaltion tulee olla sellainen, joka ottaa osaa direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun oikeudelliseen välineeseen.

Suomeen sijoittautuneen palveluntarjoajan tai Suomessa palveluita tarjoavan palveluntarjoajan on annettava niitä edustaville nimetyille toimipaikoille tai laillisille edustajille sellaiset nimettyinä toimipaikkana tai laillisena edustajana toimimiseksi edellytetyt valtuudet ja resurssit, jotta ne voivat noudattaa niiden vastaanottamia direktiivin 1 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvia päätöksiä ja määräyksiä. Lisäksi Suomeen sijoittautuneilla nimetyillä toimipaikoilla tai Suomessa asuvilla laillisilla edustajilla on oltava vastaanavanlaiset tehtävän

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

edellyttämät valtuudet ja resurssit edustamansa palveluntarjoajan toimesta päätösten ja määräysten noudattamiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitetut nimetyt toimipaikat tai lailliset edustajat sekä palveluntarjoajat ovat yhteisvastuussa veloitteiden noudattamatta jättämisestä direktiivin 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Yhteisvastuu on riippumaton palveluntarjoajan ja nimetyn toimipaikan tai laillisen edustajan välisten asianmukaisten sisäisten menettelyjen puuttumisesta.

Tässä pykälässä tarkoitettujen palveluntarjoajien, jotka tarjoavat palveluja Euroopan unionissa 18 päivänä helmikuuta 2026, ovat velvollisia nimeämään nimetyt toimipaikat tai nimittämään lailliset edustajat viimeistään 18 päivänä elokuuta 2026. Sellaiset palveluntarjoajat, jotka alkavat tarjota palveluja Euroopan unionissa 18 päivän helmikuuta 2026 jälkeen, ovat velvollisia nimeämään nimetyt toimipaikat tai nimittämään lailliset edustajat kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona ne alkavat tarjota palveluja Euroopan unionissa.

4 §

Ilmoitukset ja kielet

Suomeen sijoittautuneiden tai sen alueella palveluita tarjoavien direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettujen palveluntarjoajien on ilmoitettava kirjallisesti mainitun direktiivin 6 artiklan mukaisesti nimetyille sen jäsenvaltion keskusviranomaiselle, johon palveluntarjoajan nimetty toimipaikka on sijoittautunut tai jossa sen laillinen edustaja asuu, toimipaikan tai laillisen edustajan yhteystiedot ja kaikki niihin liittyvät muutokset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa on täsmennettävä yksi tai useampi unionin virallinen kieli, jolla lailliseen edustajaan tai nimettyyn toimipaikkaan voidaan ottaa yhteyttä. Jos palveluntarjoajan nimetty toimipaikka on sijoittautunut Suomeen tai palveluntarjoajan laillinen edustaja asuu Suomessa, ilmoitettuihin kieliin on kuuluttava vähintään suomi tai ruotsi.

Jos palveluntarjoaja nimeää useita nimettyjä toimipaikkoja tai nimittää useita laillisia edustajia direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tällaisten palveluntarjoajien on täsmennettävä tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa kyseisten nimettyjen toimipaikkojen tai laillisten edustajien nimeämisen tai nimittämisen tarkka alueellinen soveltamisala. Ilmoituksessa on täsmennettävä yksi tai useampi unionin tai jäsenvaltioiden virallinen kieli, jolla kuhunkin nimettyyn toimipaikkaan tai lailliseen edustajaan voidaan ottaa yhteyttä.

Liikenne- ja viestintävirasto asettaa 1—3 momentissa tarkoitettut ilmoitetut tiedot julkisesti saataville Euroopan rikosoikeudellisen verkoston asiaa koskevalla verkkosivulla. Tiedot on päivitettävä säännöllisin väliajoin.

5 §

Palveluntarjoajan seuraamusmaksu

Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulle unionissa palveluita tarjoavalle palveluntarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö:

1) 3 §:n 1—4 tai 7 momentissa säädetyn velvollisuuden nimetä nimetty toimipaikka tai laillinen edustaja Euroopan unionin aluetta varten;

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

2) 3 §:n 5 tai 7 momentissa säädetyn velvollisuuden antaa nimetyille toimipaikoilleen ja laillisille edustajilleen tehtävän edellyttämät valtuudet ja resurssit;

3) 4 §:n 1, 2 tai 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa toimipaikan tai laillisen edustajan yhteystiedot ja kaikki niihin liittyvät muutokset sekä yksi tai useampi unionin virallinen kieli, jolla lailliseen edustajaan tai nimettyyn toimipaikkaan voidaan ottaa yhteyttä.

Seuraamusmaksua 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun velvollisuuden rikkomisesta tai laiminlyönnistä ei kuitenkaan saa määrätä ennen kuin palveluntarjoajalle on huomautuksella annettu mahdollisuus korjata rikkomus tai laiminlyönti.

6 §

Seuraamusmaksun suuruus ja sen arviointi

Seuraamusmaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin ja sitä määrittäessä on otettava huomioon:

- 1) rikkomuksen luonne, vakavuus, toistuvuus ja kestoaika;
- 2) palveluntarjoajan toiminnan laajuus ja luonne sekä palveluntarjoajan taloudelliset valmiudet;
- 3) rikkomuksen tahallisuus tai tuottamuksellisuus.

Palveluntarjoajalle määrättävä seuraamusmaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa.

7 §

Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen

Seuraamusmaksua ei määrätä, jos:

- 1) palveluntarjoaja on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin 5 §:ssä tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut siitä viivytyksettä Liikenne- ja viestintävirastolle eikä rikkomus tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva;
- 2) veloitteen rikkomista tai laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä; tai
- 3) seuraamusmaksun määräämistä on muutoin kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla perusteella pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Seuraamusmaksua ei voida määrätä viranomaiselle.

8 §

Seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentuminen

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli viisi vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut. Jos rikkomus tai laiminlyönti on ollut luonteeltaan jatkuvaa, viiden vuoden määräaika lasketaan siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on päättynyt.

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

9 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

10 §

Muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Ennen tämän lain voimaantuloa toimitettuihin päätöksiin ja määräyksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momentin 63 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1379/2025, sekä
lisätään 1 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 416/2025, 860/2025, 979/2025, 1080/2025, 1149/2025, 1379/2025, 18/2026 ja / , uusi 64 ja 65 kohta seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään seuraavien rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanosta:

63) eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain (1377/2025) 4 luvussa tarkoitettujen seuraamusmaksut;

Eduskunnan vastaus EV 54/2026 vp

64) eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun lain (/) 18 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

65) nimettyjen toimipaikkojen nimeämistä ja laillisten edustajien nimittämistä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä sähköisten todisteiden keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun lain (/) 6 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Helsingissä 13.5.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri